

Гойко Т.В.
магістр
Дзюрах Ю.М.
асистент

Національний університет «Львівська політехніка»

ПІДВИЩЕННЯ МІНІМАЛЬНОЇ ЗАРПЛАТИ В РИНКОВИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Мінімальна заробітна плата має важливе значення для українського ринку праці. Її в Україні традиційно розглядали як один із соціальних стандартів, а не як інструмент політики на ринку праці.

В умовах економічної трансформації заробітна плата повинна використовуватися як найважливіший засіб для стимулювання особистості до зростання продуктивності праці, прискорення науково-технічного прогресу, поліпшення якості продукції, підвищення ефективності виробництва для суспільної злагоди.

Складна економічна ситуація не дозволяє державі забезпечити кожному людину на тому рівні, який є необхідним. Особливо в контексті того, що кожного року в Україні стаються ті чи інші фундаментальні зміни, неочікувані соціальні заворушення, переходи на новий політичний курс, тощо. Кожен громадянин України не має впевненості в завтрашньому дні, не знає чого очікувати від майбутнього, дуже важко усвідомлювати, які плани у керівництва держави на рахунок підвищення заробітної плати, та чи взагалі це можливо, враховуючи ту ситуацію, що склалася на сході нашої держави [1].

Новий 2017 рік розпочався з кардинальних змін у фінансовій сфері, а саме в сфері оплати праці. Відтак 1-го січня 2017 року мінімальна зарплата українців зросла вдвічі і вона тепер становить 3200 гривень. Рішення про підвищення мінімальної заробітної плати до 3200 гривень призведе до збільшення фонду оплати праці в економіці в 2017 році на 28,1 млрд. гривень, у тому числі 12,8 млрд. гривень в державному секторі і 15,3 млрд. гривень в приватному секторі. З огляду на той факт, що виплати ці стосуватимуться в першу чергу найбільш вразливих верств населення країни, можна стверджувати що на ці 28 млрд. гривень буде збільшено чистий внутрішній попит в економіці на продукти переважно вітчизняного виробництва [2].

Сплата ЄСВ зросте на 63,1 млрд. гривень, а сплата єдиного податку, що надходить до місцевих бюджетів на 10,3 млрд. гривень. Витрати консолідованого бюджету планується збільшити на 12,8 млрд. гривень, а надходження всіх видів податків зростуть на 73,8 млрд. гривень [2].

Підвищення мінімальної зарплати в Україні до 3200 гривень на перший погляд наближає нас до Європи, куди теоретично рухається наша держава. Рішення про підвищення мінімальної зарплати до 3200 гривень приведе до збільшення фонду оплати праці в економіці 2017 року як в державному, так і в приватному секторах, також позитивно вплине на витрати держави на субсидії, бо після такого підвищення одержувачів субсидій на оплату житлово-комунальних послуг стане у кілька разів менше (оформлення субсидій залежить від доходу).

З одного боку, реалізація цієї ідеї потребуватиме дуже чималих видатків на виплату заробітних плат працівникам бюджетної сфери. З іншого — частково це буде компенсовано за рахунок надходжень від податку на доходи фізичних осіб (в основному, звичайно, до місцевих бюджетів, що також можна вважати позитивом) і відрахувань до Пенсійного фонду від ЄСВ, що мало би вплинути на зростання пенсій і/або скорочення бюджетного фінансування пенсійного забезпечення.

Витрати консолідованого бюджету України збільшаться на 12,8 млрд. гривень, а надходження від збільшення надходжень всіх видів податків зростуть на 73,8 млрд. гривень. Таким чином, "чисті додаткові надходження" до консолідованого бюджету (включаючи Пенсійний фонд) становитимуть 60,1 млрд. гривень [2].

Збільшення "фіскального відсотка ВВП" (зростання рівня податкового навантаження на економіку) становитиме 2,3% ВВП до підсумкових 42,3%. Однак не можемо не визнати, що це матиме мінімальний вплив на рівень споживчої інфляції 2017 року. Згідно з нашими розрахунками, інфляція наступного року не перевищить значення в 8-10%" [2].

Заробітну плату працівникам підняли, а навантаження на підприємців не зменшилось – зросли тарифи на електроенергію, комунальні послуги. З працівників також зросли відрахування: якщо раніше з них вираховували 213 гривні, то тепер – 624 гривні [3].

Що стосується цін на ринку, підприємці мусили на декілька відсотків підвищити відсоток торгової націнки. А у закладах роздрібною торгівлі відсоток націнки майже не піднімався. Обов'язковість сплати ЄСВ призвела до масового закриття ФОПів, дохід яких мав сезонний або непостійний характер. У період з 16 грудня 2016-го по 14 січня 2017-го, за даними Єдиного державного веб-порталу, припинили діяльність 158 тисяч підприємців [1]. Щедра урядова ініціатива ще й стане причиною перевірок, які тепер можуть проводити і органи місцевого самоврядування, правда, після затвердження відповідного Порядку.

Таким чином, підприємство може отримати штраф за неоформлення трудового договору, фіктивне оформлення працівника на неповний день, виплати заробітної плати без нарахувань – у розмірі 96 000 гривень. За недотримання мінімальних державних гарантій в оплаті праці, зокрема і ненарахування індексації – 32 000 гривень. І найбільш шокуючий факт: за недопущення до проведення перевірки з питань додержання законодавства про працю для виявлення неоформлених трудових відносин – 320 000 гривень [3].

Спроба лише адміністративними методами змусити бізнес і населення платити більше податків, швидше за все, натрапить на зростання рівня тіньового сектора в країні. Теорія свідчить про наявність в уряді вибору між політикою підвищення мінімальної зарплати та стимулюванням створення робочих місць. Загалом мінімальна зарплата покликана знизити бідність серед працівників. Вона може посилити позицію малокваліфікованих працівників на ринку праці, оскільки роботодавці змушені сплачувати заробітну плату, не нижчу за мінімальну. Разом з тим, стрімке підвищення мінімальної заробітної плати може призвести до скорочення передусім некваліфікованих працівників. Також необхідно врегулювати питання зі ставками податків і бюджетних платежів, рівень яких прив'язаний до розміру мінімальної зарплати.

Існує ймовірність того, що за рахунок підвищення мінімальної заробітної плати уряд нашої держави хоче зекономити на субсидіях, скоротивши кількість людей, яким їх необхідно надавати. Так, люди отримують більшу зарплату і відповідно зможуть платити за комунальні послуги. У результаті реальний чистий дохід сім'ї може не змінитися або навіть зменшитися.

Отже, з одного боку уряд нашої держави піднімає зарплату, а з іншого отримує їх назад у формі податків і комуналки [3].

1. Кулицький С. Про ймовірні економічні наслідки встановлення мінімальної зарплати в Україні у 3200 гривень з початку 2017 року (Закінчення, початок у № 23) [Електронний ресурс] / С. Кулицький // Україна: події, факти, коментарі. – 2016. – № 24. – С. 42–50. – Режим доступу: <http://nbuvip.gov.ua/images/ukraine/2016/ukr24.pdf>. – Назва з екрану.

2. [Електронний ресурс].-Режим доступу: [прес-релізіIMFGroupUkraine](http://www.imf.org/external/press/pr/2016/01/01/160101a.htm).

3. [Електронний ресурс].-Режим доступу:<http://www.epravda.com.ua/publications/2016/11/3/609966/>